voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 9 mei 2023

Onderwerp	Ontwerp-Provinciaal Programma Landelijk Gebied en concept-Gebiedsprogramma Noordwest Overijssel
Versienummer	V .

Portefeuillehouder	G. Rots
Informant	A.C. Vedder/A.J. Kisjes
Afdeling	Ruimte en Economie
Telefoon	038 498 2903
Email	A.Vedder@zwolle.nl

Bijlagen
1. Ontwerp-Provinciaal Programma Landelijke Gebied;
2. Concept-Gebiedsprogramma Noordwest Overijssel;
3. Brief aan provincie Overijssel.

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. **Het ontwerp-Provinciaal Programma Landelijk Gebied en concept-Gebiedsprogramma Noordwest Overijssel (zie bijlage)**
2. **De brief van het college aan Provinciale- en Gedeputeerde Staten (zie bijlage)**
3. **De mogelijkheid om via moties wensen en bedenkingen te uiten naar aanleiding van het ontwerp-PPLG en het concept-Gebiedsprogramma Noordwest Overijssel (en deze toe te voegen aan de brief van het college van B&W)**

Datum 9 mei 2023

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Het Rijk geeft in het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) aan welke opgaven er zijn voor natuur, landbouw, stikstof, water, bodem en klimaat. Het Rijk heeft aan de provincies de opdracht gegeven deze opgaven uit te werken en concreet vorm te geven. De provincie Overijssel doet dit in een Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG). Voor 1 juli 2023 moet het ontwerp daarvan bij het Rijk zijn ingediend. Het Rijk gaat dan het ontwerp-PPLG beoordelen. Aan het definitieve PPLG zijn straks veel middelen gemoeid om daaraan uitvoering te geven.

Naast de natuur- en klimaatdoeleinden voegt de provincie Overijsel twee kerndoelen toe in haar PPLG, te weten: het behouden en versterken van de leefbaarheid en de economische kwaliteit van het platteland en het bieden van een perspectief voor een toekomstgerichte agrarische sector. De provincie Overijssel pakt de opgaven gebiedsgericht en integraal op in deelgebieden.

Het PPLG bevat de kernboodschap van de provincie Overijssel om de genoemde opgaven aan te pakken. Bijlage bij het PPLG is het gebiedsprogramma Noordwest Overijssel en gaat over de gebiedsgerichte uitwerkingen van de opgaven uit het PPLG samen met de betrokken partijen. Onze gemeente ligt in het gebied Noordwest Overijssel. Hieronder vallen ook de gemeenten Kampen, Staphorst, Steenwijkerland en Zwartewaterland.

Gedeputeerde Staten (GS) moeten voor 1 juli 2023 het ontwerp-PPLG naar het Rijk sturen. Op 30 juni 2023 besluit zij over het ontwerp-PPLG. Daarvoor – op 7 juni a.s. en 21 juni a.s. – hebben Provinciale Staten (PS) de gelegenheid wensen en bedenkingen te uiten en deze aan Gedeputeerde Staten mee te geven. Het deelgebied Noordwest Overijsel is deze mogelijkheid ook geboden en daarvan willen wij graag gebruik maken. Op 24 mei ontvangt u van GS het ontwerp-PPLG en concept-Gebiedsprogramma Noordwest Overijssel. Op 26 mei organiseert GS een informatiebijeenkomst voor raadsleden. Op 19 juni wordt het ontwerp-PPLG en het concept gebiedsprogramma Noordwest Overijssel inclusief de reactie van uw college daarop aan GS aan u voorgelegd. Indien u aanvullend op de reactie van uw college aandachtspunten wilt meegeven kan dat in de vorm moties.

Bijgevoegd treft u de brief aan die ons college van Burgemeester & Wethouders aan PS en GS van de provincie Overijssel wil sturen. Op basis van de behandeling van uw raad op 19 juni over dit onderwerp sturen wij de brief naar de provincie aangevuld met uw eventuele wensen en bedenkingen, die via aangenomen moties gegeven kunnen worden. Eerst PS en daarna GS zijn degenen die vervolgens met alle ingekomen reacties aan de slag moeten, waarbij Gedeputeerde Staten het bevoegde gezag is. Op dit moment ligt het ontwerp-PPLG en het concept gebiedsprogramma Noordwest Overijssel voor. GS stelt in het najaar mede naar aanleiding van de binnengekomen reacties het definitieve PPLG en gebiedsprogramma vast

In deze informatienota geven we een toelichting op het PPLG en het gebiedsprogramma en geven we een samenvatting van onze brief. Deze reacties zijn in lijn met de Omgevingsvisie en overig gemeentelijk beleid.

Kernboodschap

Het ontwerp-PPLG beschrijft de koers van de provincie Overijssel als uitwerking van de het NPLG. Belangrijke bijlage daarbij is ook het gebiedsprogramma Noordwest Overijssel als gebiedsgerichte uitwerking van het PPLG. In het ontwerp-PPLG en het gebiedsprogramma worden nog geen heldere keuzes gemaakt als het gaat om het realiseren van de opgaven, de maatregelen die daarbij horen en de financiële middelen die daarvoor nodig zijn. Daarvoor is eerst beleid op Rijksniveau nodig. Hetzelfde geldt voor het concept-gebiedsprogramma Noordwest Overijssel. Ook daar worden nog geen keuzes genoemd. Wel wordt helder de opgave in beeld gebracht, de aard van de problematiek beschreven en mogelijke algemene oplossingsrichtingen geformuleerd. Ook hier geldt dat eerst beleid van het Rijk nodig is om verdere stappen te kunnen zetten. Dit betekent dat in de periode tussen beide ontwerpen en het definitieve PPLG en gebiedsprogramma's nog forse betekenisvolle keuzes met impact gemaakt moeten worden. Daarvoor is het eerst nodig dat er op Rijksniveau het Landbouwakkoord gesloten wordt, omdat juist dit akkoord perspectief moet bieden voor de landbouwsector van de toekomst.

Toelichting

Ontwerp-PPLG
Het ontwerp-PPLG zet in op drie doelen (zie pagina 3 ontwerp-PPLG), te weten: sociaaleconomisch perspectief (brede welvaart), toekomstige landbouwsector en herstel van natuur, watersysteem en klimaat. Dit zijn voor Zwolle herkenbare doelen en ook passend binnen het gemeentelijk beleid, zoals verwoord in de Zwolse Omgevingsvisie 'Ons Zwolle van Morgen'. In het ontwerp-PPLG wordt ook sterk de nadruk gelegd op de onzekerheden en risico's (zie pagina 2,8,9 en 10 ontwerp-PPLG) van het programma. Vooral het komende beleid van het Rijk (Landbouwakkoord) en de daarmee gepaard gaande middelen zijn richtinggevend voor de uit te zetten koers in het PPLG en gaan dus vooral spelen in het proces om te komen een definitief PPLG. Besluitvorming hierover is eind 2023. Eerst beoordeelt de Ecologische Autoriteit het ontwerp-PPLG (en de concept-gebiedsprogramma's) met een advies/opdracht aan de provincie Overijssel als resultaat. Vervolgens moet mede hierop gebouwd worden aan het definitieve PPLG. Daarna komen de financiële middelen beschikbaar om uitvoering te kunnen geven aan het PPLG (en gebiedsprogramma's)

Gebiedsprogramma Noordwest Overijssel (GGA NWO)
De GGA NWO richt zich voornamelijk op het terugdringen van stikstof en het tegengaan van veenweidebodemdaling. De provincie Overijssel werkt hier samen met 18 andere maatschappelijke organisaties, waaronder de gemeente Zwolle. Wethouder Gerdien Rots is vertegenwoordigd in een bestuurlijke regiegroep en we nemen ambtelijk deel aan het programmateam. Binnen de GGA NWO zijn ook deelgebieden aangewezen. Dit zijn gebieden waar de genoemde opgaven gecombineerd samenkomen. Eén deelgebied ligt op grondgebied van de gemeente Zwolle, namelijk het deelgebied polder Mastenbroek/Kamperveen. Ambtelijk maken we deel uit van de deelgebiedscommissie van dit gebied. Die wordt gevormd door de maatschappelijke organisaties met belangen in dit gebied.

Positief is dat in het programma gekozen is voor de bottom up benadering. Het concept-gebiedsprogramma dat nu voorligt is dan ook herkenbaar in de problematiek van de veenweidegebieden en de bodemdaling daar. Alle betrokken partijen onderschrijven dat en beseffen dat er maatregelen nodig zijn om de bodemdaling tegen te gaan, mogelijk door vernatting. Er is in het komende proces vooral aandacht nodig voor het 'hoe' met daarbij maatwerk voor de individuele agrariër. Welke passende maatregelen zijn nodig en welke instrumenten en middelen horen daarbij. Het programma geeft daarop nog niet het eenduidige antwoord. Dat kan ook nog niet. Eerst moet het Landbouwakkoord er zijn. Positief is dat het goede gesprek gevoerd wordt.

Onzekerheid is er nog over de toekomst van de landbouw en het sociaaleconomisch perspectief van de gebieden en dus voor de individuele agrariër. Maatregelen gericht op het tegengaan van bodemdaling hebben grote gevolgen voor de landbouw en dus de toekomst van de agrariërs in het gebied. Daarvoor wordt dan ook nadrukkelijk aandacht gevraagd bij Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten.

Brief van het college
In de brief die wij naar PS en GS willen sturen noemen wij de volgende punten:

- Het is van belang de stedelijke en landelijke opgaven in samenhang te benaderen. Stad en land en een toekomstbestendige ontwikkeling daarvan hangt nauw met elkaar samen. Dat mag in het PPLG nadrukkelijk naar voren komen. Daarbij willen we een relatie leggen met de recent gemaakte Verstedelijkingsstrategie van de Regio Zwolle. Ook in onze eigen Omgevingsvisie zien we heel concreet de wisselwerking tussen stad en buitengebied. We denken daarbij aan de energietransitie, recreatie, zorg (o.a. dagbesteding), waterveiligheid, milieueducatie en een duurzame toekomstbestendige (kringloop- en stads)landbouw. Als perspectief voor het buitengebied liggen er kansen om hier in de toekomst grondstoffen te produceren voor het biobased bouwen van woningen. Door de nabijheid van de productie van voedsel en grondstoffen zorgen we voor korte kringlopen (circulair) en geven we invulling aan de grote woningbouwopgave waar Zwolle en de regio voor staat. Een goede samenhang tussen het PPLG, het gebiedsprogramma NWO en uw provinciale Omgevingsvisie in wording is dan ook essentieel. Hierin komen de thema's uit het landelijk en stedelijk gebied integraal samen.
- Verder noemen we de volgende aandachtspunten:
    - We werken in de gemeente Zwolle momenteel aan diverse ruimtelijke projecten gelegen in de stadsrand. We verkennen de gebieden 'Stadsbroek en IJsselvizier' op de kwalitatieve meerwaarde voor Zwolle en we werken aan de herontwikkeling van de voormalige IJsselcentrale, de actualisering van het dorpsplan Wijthmen en de Gebiedsontwikkeling ten noorden van de Vecht met allerlei stedelijke opgaven en ambities. Het is belangrijk dat het nieuwe provinciale beleid ruimte biedt voor deze stedelijke opgaven. Dit zowel vanuit programmering als fysieke ruimte. Uitgangspunt is dat we weloverwogen en transparant keuzes maken en diverse opgaves aan elkaar koppelen. Een goed voorbeeld is het traject 'Gebiedsontwikkeling ten noorden van de Vecht'. Buurtbelangenorganisaties, gemeenten, waterschap en provincie gaan samen een gebiedsvisie opstellen. Een gebied waar veel ambities samen komen en keuzes gemaakt moeten worden. Behouden we Tolhuislanden als 'hoogproductief agrarisch gebied (staat in concept provinciale landbouwvisie) of wordt dit een energielandschap met ruimte voor uitbreiding van Hessenpoort en een railterminal? Het antwoord hierop gaan we samen ontdekken het komende jaar. Wij waarderen de aanpak en de inzet van de provincie hier in.
    - De gemeente Zwolle heeft samen met Rijk, provincie, regio en waterschap een Verstedelijkingsstrategie opgesteld: de 'Warme harten'-strategie. Met de stad Zwolle als warme hart van de regio. Dit vormt de basis voor een aanvulling voor de lange termijn op de huidige Omgevingsvisie 'Ons Zwolle van Morgen' uit 2021 die (wat betreft stedelijke ontwikkelingen) een tijdshorizon heeft tot 2030. In het Fundament staat dat verstedelijking zich op de lange termijn uitsluitend in de Daily Urban System-regio's moet plaatsvinden. De gemeente Zwolle vindt het belangrijk dat deze opvatting

expliciet terug moet komen in de nieuwe provinciale Omgevingsvisie en dat ook de Omgevingsverordening deze ruimte biedt. Dat biedt een solide basis voor gedegen planvorming en juridisch houdbare ruimtelijke besluiten voor de lange termijn. Hier ligt nadrukkelijk een relatie met het PPLG als opgaven landen buiten de stad (en natuurlijk de stikstofproblematiek die ook van invloed is op ontwikkelingen in de stad)

- Er ligt veel tijdsdruk om te komen tot het (ontwerp)PPLG en bijbehorende documenten. De tijd voor gemeenteraden om een reactie te geven op de voorliggende documenten is erg kort. De oproep is om in het proces van ontwerp naar definitief voldoende tijd in de te bouwen om gemeenteraden mee te nemen. De druk is niet alleen groot voor de provincie om de PPLG tot een succes te maken, maar ook voor gemeenten om hun belang goed te borgen. Kortom: zorg ondanks de tijdsdruk voor zorgvuldige processen. Niet alleen richting gemeenten, maar ook naar maatschappelijke organisaties (agrarische) ondernemers en inwoners van de provincie. In het proces om te komen tot het definitieve PPLG denken en doen we graag mee en we gaan ervan uit dat gemeenteraden ook dan opnieuw de gelegenheid krijgen daarover van gedachten te wisselen.
- De gemeente Zwolle maakt onderdeel uit van het gebied Noordwest Overijssel. De opgaven richten zich vooral op de gebied waar een gecombineerde opgave ligt op het gebied van veenweidebodemdaling en de stikstofproblematiek. De deelgebieden binnen Noordwest Overijssel geven hier invulling aan. Echter, delen van het buitengebied van Zwolle grenzen aan andere gebieden met een gebiedsgerichte aanpak waar de veenweideproblematiek minder speelt. Denk aan Salland en het Vechtdal. We willen niet dat de delen van het buitengebied van Zwolle die grenzen aan Salland en het Vechtdal tussen wal en schip vallen in de verdere uitwerking van het PPLG in Noordwest Overijssel. We vragen uw aandacht hiervoor.

Financiën

Er zijn geen financiële middelen mee gemoeid.

Communicatie

De communicatie over het ontwerp-PPLG en het concept-gebiedsprogramma ligt bij de provincie Overijssel. Het college van B&W reageert middels een brief op de voorliggende stukken. Eventueel door de raad aangenomen moties met aanvullende aandachtspunten worden als bijlage aan deze brief toegevoegd.

Vervolg

Uiterlijk 20 juni 2023 wordt de brief van het college van B&W met eventueel uw aanvullende moties naar Provinciale- en Gedeputeerde Staten gestuurd, zodat Provinciale Staten in hun vergadering van 21 juni 2023 daarvan kennis kunnen nemen.

Het vervolgproces van het PPLG en de gebiedsprogramma’s bij de provincie Overijssel is als volgt:

1. Op basis van de reacties van onder andere gemeenten en Provinciale Staten stellen Gedeputeerde Staten het ontwerp PPLG en de ontwerpgebiedsprogramma’s vast

2. Voor 1 juli 2023 moet dat besluit aan het Rijk worden verzonden. Het Rijk beoordeelt het ontwerp-PPLG en de ontwerpgebiedsprogramma's op basis van het advies van de Ecologische Autoriteit.
3. Na de zomervakantie start – met inachtneming van de beoordeling van het Rijk over de ontwerpen - het proces om te komen tot een definitief PPLG en definitieve gebiedsprogramma's.
4. De provincie Overijssel hanteert daarbij de volgende (globale) planning:

Openbaarheid

De informatienota en de voorgenomen brief zijn openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

Datum 9 mei 2023

secretaris, Dick Emmer